

Številka: Up-601/15-15

Datum: 12. 12. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Roswithe Gartler, Republika Avstrija, ki jo zastopa Bojana Kotnik, odvetnica v Mariboru, na seji 12. decembra 2017

odločil:

Sodba Vrhovnega sodišča št. X Ips 94/2013 z dne 3. 6. 2015 in sodba Upravnega sodišča št. I U 616/2012 z dne 8. 1. 2013 se razveljavita in zadeva se vrne Upravnemu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Z izpodbijano sodbo je Vrhovno sodišče zavrnilo revizijo zoper sodbo Upravnega sodišča o zavrnitvi tožbe zoper odločbi, s katerima sta upravna organa zavrnila zahtevo za denacionalizacijo nepremičnin, ki so bile podržavljene pritožnični pravni prednici. Sodišči sta pritrdili upravnima organoma, da pritožnica skladno z drugim odstavkom 10. člena v zvezi z 12. členom Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 31/93, 65/98 in 66/2000 – v nadaljevanju ZDen) ni upravičena do denacionalizacije, ker je imela za premoženje, ki je bilo odvzeto njeni pravni prednici, pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije na podlagi Pogodbe o poravnavi škode izgnancem, preseljencem in pregnancem, o ureditvi drugih finančnih vprašanj in vprašanj s socialnega področja (t. i. Finančna in izravnalna pogodba – v nadaljevanju FIP),¹ ki sta jo 27. 11. 1961 sklenili Zvezna republika Nemčija in Republika Avstrija, ter zakonov, ki jih je na podlagi te pogodbe sprejela Republika

¹ *Vertrag zwischen der Republik Österreich und der Bundesrepublik Deutschland zur Regelung von Schäden der Vertriebenen, Umsiedler und Verfolgten, über weitere finanzielle Fragen und Fragen aus dem sozialen Bereich (Finanz- und Ausgleichsvertrag, BGBl, št. 76/62).*

Avstrija (v nadaljevanju izvedbeni predpisi).² Sklicujoč se na stališča sodne prakse, med drugim na sodbo Vrhovnega sodišča št. X Ips 85/2013 z dne 27. 11. 2014, sta sodišči navedli, da je FIP urejala odškodnino za premoženje, ki je bilo podržavljeno v nekdanji Jugoslaviji. Zato je to pogodbo treba šteti za pravno podlago odškodovanja v smislu drugega odstavka 10. člena ZDen. Na podlagi stališča, po katerem za presojo, da je imela oseba pravico dobiti odškodnino za odvzeto premoženje od tuje države, zadošča že, da je v tuji državi obstajala (četudi zgolj načelna) pravica dobiti tako odškodnino, sta sodišči ocenili, da je izključitveni razlog iz drugega odstavka 10. člena ZDen v obravnavani zadevi izpolnjen že zato, ker je pritožnica pravna prednica spadala v krog oseb, ki so bile kot upravičenci do odškodnine določene v Prilogi 1 FIP, premoženje, ki ji je bilo podržavljeno, pa v premoženjsko škodo v smislu FIP. Zato po mnenju sodišč upravnima organoma ni bilo treba ugotavljati, ali bi pravna prednica pritožnice za pridobitev odškodnine na podlagi FIP izpolnjevala pogoje, določene v izvedbenih predpisih. Čeprav je pritožnica pravna prednica umrla že pred sklenitvijo FIP, je odškodnino, do katere je bila upravičena na njeni podlagi, skladno z določbami te pogodbe lahko uveljavljala pritožnica. Zato po presoji sodišč statusa upravičenke do denacionalizacije ni mogoče priznati niti pritožnici.

2. Pritožnica sodiščema očita kršitev 2. člena Ustave in pravic iz drugega odstavka 14. člena, 22., 23., 25., 26. in 33. člena Ustave, 6. in 13. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) ter 1. člena Prvega protokola k EKČP. Med drugim izpodbija stališče, po katerem upravnim organom ni treba ugotavljati, kakšne konkretne pravice bi šle razlaščencu po avstrijskih predpisih, saj za izključitev iz denacionalizacije zadošča že, da je spadal v krog oseb, ki so bile v FIP določene kot upravičenci do odškodnine. Zatrjuje, da je taka razlaga v nasprotju z načelom enakega obravnavanja in z drugim odstavkom 10. člena ZDen, saj naj bi bilo pritožnici status upravičenke do denacionalizacije na podlagi te določbe mogoče odreči le, če bi bilo ob upoštevanju namena sklenitve FIP in z izvedbenimi predpisi določenih kriterijev in pogojev za njeno uporabo ugotovljeno, da je FIP omogočala odškodovanje prav za podržavljeno premoženje ter da je pritožnica za pridobitev odškodnine na njeni podlagi izpolnjevala vse pogoje, ki so jih določali izvedbeni predpisi. Pritožnica navaja, da je v postopku izrecno zatrjevala in dokazovala, da s FIP in izvedbenimi predpisi določenih pogojev za pridobitev odškodnine ni izpolnjevala, vendar naj organi odločanja pri presoji teh

² Sodišči se v zvezi s tem sklicujeta na Zakon o zagotavljanju nadomestil za škodo, ki je nastala na gospodinjski oziroma stanovanjski opremi in na predmetih, ki so potrebni za opravljanje poklica, zaradi vojne ali političnega preganjanja z dne 25. junija 1958 (*Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz*, BGBl, št. 127/58), ki je bil dopolnjen z Zakonom o razširitvi področja uporabe Zakona o povračilu škode zaradi okupacije z dne 13. junija 1962 (*Erweiterung des Anwendungsbereiches des Besatzungsschaden- und des Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz*, BGBl, št. 176/62), Zakon o povrnitvi škode preseljencem in pregnancem z dne 13. junija 1962 (*Umsiedler- und Vertreibenen- Entschädigungsgesetz*, BGBl, št. 177/62) in Zakon o prijavi premoženjskih škod, ki so nastale zaradi razselitve ali izгона z dne 14. decembra 1961 (*Anmeldegesetz*, BGBl, št. 12/62).

njenih navedb ne bi upoštevali, prav tako pa naj ne bi upoštevali trditev, da niti sama niti njena pravna prednica nista spadali v krog upravičencev do odškodnine po FIP.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-601/15 z dne 14. 11. 2017 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Vrhovno sodišče in upravna organa.

B.

4. Pritožnica izpodbija stališče, po katerem za njeno izključitev iz denacionalizacije zadošča že, da je kot pravna naslednica nekdanje lastnice podržavljenega premoženja spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine. Taki razlagi, skladno s katero organi odločanja v konkretnem postopku niso ugotavljali, ali je sploh izpolnjevala z izvedbenimi predpisi določene pogoje za priznanje odškodnine na podlagi FIP, pritožnica med drugim očita kršitev pravice do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

5. Ustavno sodišče je o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo z odločbo št. Up-282/15 z dne 5. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 59/17). Ustavni pritožbi je ugodilo in izpodbijani sodbi razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje sodišču prve stopnje. Iz enakih razlogov, kot so navedeni v citirani odločbi, je bila z izpodbijanima sodbama tudi pritožnici kršena pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zato je senat v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUstS odločil, kot izhaja iz izreka te odločbe.

6. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijani sodbi razveljavil že zaradi kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presoјati.

C.

7. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata